

IBE

*kwalfikacje
po europejsku*

**Potwierdzanie efektów uczenia się
uzyskanych poza systemem
formalnym w kontekście polityki na
rzecz uczenia się przez całe życie**

Seminarium organizowane we współpracy MEN i IBE
20 listopada 2013, Warszawa

Tomasz Saryusz-Wolski,
Instytut Badań Edukacyjnych

Warunek sine qua non wdrażania „uczenia się przez całe życie”

U podstaw „uczenia się przez całe życie” leży system kwalifikacji oparty na efektach uczenia się

Efekty uczenia się są „tak samo ważne” niezależnie od tego jak i gdzie zostały uzyskane

Proces walidacji (w tym weryfikacji/oceny) efektów uczenia się jest kluczowy dla prawidłowego funkcjonowania „uczenia się przez całe życie”

„Kwalifikacja”- definicja*

„Qualification” means
and validation pro
body determin

Kwalifikacja widziana jest jako wynik procesu weryfikacji (względem określonego standardu) i walidacji efektów kształcenia a nie koniecznie jako wynik procesu nauczania

„kwalifikacja” oznacza formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany w sytuacji, w której właściwy organ stwierdza, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami

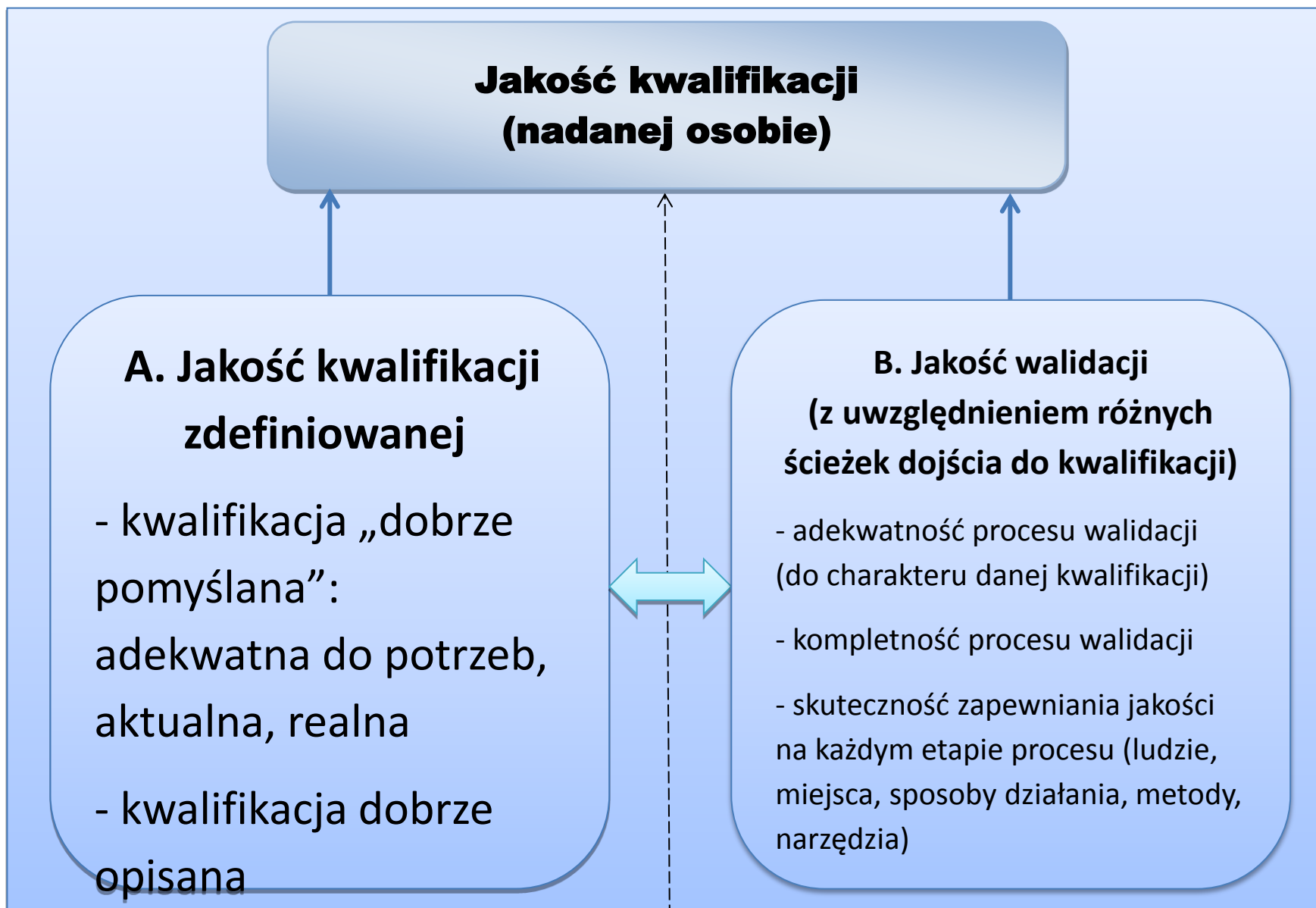

*THE EUROPEAN QUALIFICATIONS FRAMEWORK FOR LIFELONG LEARNING (EQF)

Dwa znaczenia terminu „Kwalifikacja”

Kwalifikacja „zdefiniowana” –
zgodnie z obowiązującymi
zasadami i zgodnie z wymaganiami
Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz
Zintegrowanego Rejestru
Kwalifikacji

***Kwalifikacja nadana uczącemu
się*** – potwierdzenie, że
absolwent osiągnął wszystkie
efekty kształcenia zapisane dla
„kwalifikacji zdefiniowanej”

Jakość nauczania i uczenia się

Walidacja słowo „klucz”

„walidacja” oznacza proces potwierdzania przez upoważniony organ, że dana osoba uzyskała efekty uczenia się mierzone zgodnie z odpowiednimi standardami

- *ZALECENIE RADY w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego*

Wieloetapowy proces sprawdzania, czy - niezależnie od sposobu uczenia się - kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Walidacja prowadzi do certyfikacji.

- *Raport Referencyjny Polskiej Ramy Kwalifikacji*
- *Słownik podstawowych terminów dotyczących krajowego systemu kwalifikacji*

Różnorodność celów walidacji

niepotwierdzonych efektów uczenia się

W celu (*dalszego uczenia się dla*) nadania kwalifikacji pełnej –
decydującej o wykształceniu – podniesienia poziomu wykształcenia

W celu (*dalszego uczenia się dla*) nadania kwalifikacji częściowej

W celu uzyskania uprawnień zawodowych

W celu przekwalifikowania, zmiany wykonywanych zadań zawodowych,
uzyskania zatrudnienia

W celach istotnych z punktu widzenia życia prywatnego

A może również w celu

Zwiększenia świadomości posiadanych kompetencji i łatwiejszego ich wykorzystania

Różnorodność kwalifikacji

Kwalifikacje różnią się znacząco pod względem:

- Możliwości uzyskiwania efektów uczenia poza systemem formalnym
 - Stopień generyczności efektów
 - Charakteru efektów – np. zdolność do wykonywania zadań zawodowych
- Znaczenia efektów uczenia się dla uzyskania, utrzymania zatrudnienia (szeroko rozumianego)
 - Kompetencje „kierunkowe” – wiedza i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań zawodowych
 - Kompetencje społeczne

Proces walidacji będzie przebiegał różnie w zależności od charakteru efektów uczenia się i celu prowadzonej walidacji

Przebieg procesu walidacji - etapy

Wg **ZALECENIE RADY** z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego

1. Identyfikacja
2. Dokumentacja
3. Ocena (weryfikacja)
4. Poświadczenie (potwierdzenie)

„IDENTYFIKACJA efektów uczenia się uzyskanych przez osobę indywidualną w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego”

- W jakim celu ma być prowadzona walidacja ?
- Jakich efektów uczenia się poszukujemy?,
- Czy efekty których poszukujemy pochodzą z
 - edukacji pozaformalnej,
 - uczenia się nieformalnego,
 - a może z edukacji formalnej (*tak, to nie pomyłka*)
- W obszarze jakiego poziomu Ram Kwalifikacji się poruszamy

„DOKUMENTACJA efektów uczenia się uzyskanych przez osobę indywidualną w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego”

Odpowiednie „udokumentowanie” uzyskanych efektów uczenia się jest podstawą do zaplanowania a następnie przeprowadzenia weryfikacji (oceny) efektów uczenia się

Często jest elementem uczenia się, pozyskiwania kompetencji ogólnych oraz podnoszenia świadomości posiadanych efektów uczenia się

Rola doradcy osoby uczącej się

W procesie identyfikacji i dokumentowania efektów uczenia się istotną rolę odgrywa „doradca” wspomagający uczącego się na tych etapach procesu walidacji

Rola doradcy, stopień jego zaangażowania zależy od

- Kontekstu w jakim efekty zostały uzyskane
- Poziomu wykształcenia (poziomu PRK kwalifikacji pełnej) jaką posiada uczący się

„OCENA efektów uczenia się uzyskanych przez osobę indywidualną w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego”

Proces oceny – weryfikacji efektów uczenia się powinien odpowiedzieć na pytanie czy uczący się osiągnął efekty które mają zostać potwierdzone

- ocena czy weryfikacja? (co rozumiemy przez ocenę?)

Przebieg procesu wynika z

- Dokumentacji efektów uczenia się
- Musi być dostosowany do
 - ich charakteru
 - kontekstu w jakim zostały uzyskane

Walidacja w edukacji formalnej

Walidacja ma miejsce i odgrywa istotną rolę, również w edukacji formalnej

Jest zwykle kojarzona z jednym etapem walidacji – oceną, (weryfikacją) efektów uczenia się,

Walidacja odgrywa podstawową rolę przy przejściu z „systemu nauczania” do „systemu uczenia”

- Uczący się uzyskuje kwalifikację nie dlatego że był nauczany i się uczył ale że „zwalidowano” jego efekty uczenia się
- Podstawowym efektem uczenia się na każdym poziomie PRK jest, powinna być „umiejętność uczenia się” (bardziej lub mniej samodzielnego)

Warunkiem koniecznym skutecznego wdrażania „uczenia się przez całe życie” jest przejście na „system uczenia się” w edukacji formalnej na każdym poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji

Identyfikacja, dokumentowanie, ocena i potwierdzenie w edukacji formalnej

Identyfikacja

- W edukacji formalnej efekty uczenia się wynikają z dokumentacji procesu kształcenia

Dokumentowanie

- W szczególnych przypadkach nawet w edukacji formalnej istnieje potrzeba dokumentowania efektów uczenia się (np. efektów wynikających z praktyk)

Ocena/weryfikacja

- Jest dostosowana do charakteru edukacji i efektów uczenia się

Potwierdzenie

- Przebiega identycznie jak poza systemem formalnym
- Dokument potwierdzający powinien być identyczny lub równoważny

Potwierdzanie efektów uczenia się czy doświadczenia (zawodowego)?

Nadawanie kwalifikacji, potwierdzanie osiągnięć (jednostek uczenia) powinno odbywać się zawsze na podstawie zidentyfikowanych, udokumentowanych, zweryfikowanych (ocenionych) efektów uczenia się

- Mogą one wynikać z procesu kształcenia *lub*
- uczenia się nieformalnego (w tym doświadczenia zawodowego)
- Mogą być różnie pogrupowane
 - dziedzinowo
 - wg zdolności do wykonywania zadań

Zawsze potwierdzamy efekty uczenia się

Czy w Polsce potrzebne jest potwierdzanie efektów uczenia się w innym celu niż nadanie kwalifikacji pełnych?

Czy prawdą jest, że w Polsce wiele osób posiada kwalifikacje pełne, potwierdzające poziom wykształcenia ale potrzebują przydatnych im „potwierdzonych kompetencji?” nawet na tym samym poziomie PRK

- Czy nadawanie kwalifikacji cząstkowych jest tu rozwiązaniem?
- Czy istnieje potrzeba potwierdzanie jednostek mniejszych (nawet nieuregulowanych) – jednostek uczenia się – osiągnięć (credits)?

Dziękuję za uwagę

*kwalfikacje
po europejsku*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

*kwalfikacje
po europejsku*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

IBE

*kwalfikacje
po europejsku*

Projekt systemowy „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych

Biuro Projektu Krajowych Ram Kwalifikacji

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel.: (22) 241 71 70, e-mail: krkbiuro@ibe.edu.pl